

КООПЕРАТИВИ ТА ЇХ РОЛЬ У СТАНОВЛЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Шабатура Ю.Я.

*Науковий керівник :Богацька Н.М к. е. н ,доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно- економічного університету*

Соціальне підприємництво набуває все більшої популярності в Україні. Зазвичай, інтерес до теми з'являється у працівників громадського сектору, соціально вразливих груп населення, які прагнуть покращити суспільство, у людей, які просто хочуть змін, та представників звичайного бізнесу. Однак, в Україні ще не сформувалося правильне стійке уявлення про те, чим є насправді соціальний бізнес та як влаштовані його процеси [1].

Соціальне підприємництво – це динамічно розвиваюча сфера економіки, яка поєднує в собі принципи прибуткового ведення бізнесу з вирішенням соціальних проблем. В Україні соціальне підприємництво знаходиться на стадії становлення, але має значний потенціал для розвитку. Одним із важливих факторів цього розвитку може стати кооперативний рух.

Розглянемо більш детально принципи функціонування кооперативів:

- добровільне членство;
- демократичне управління;
- економічна участь членів;
- автономія та незалежність;
- освіта, навчання та інформація;
- співпраця з іншими кооперативами;
- турбота про громаду.

Ці принципи співзвучні з цінностями соціального підприємництва, такими як:

- соціальна відповідальність;
- етичність;
- прозорість;
- залучення членів спільноти;
- спільне прийняття рішень.

За даними Європейської Комісії, наразі в Європі існує 2 млн соціальних підприємств (10 % від усього європейського бізнесу), на яких працюють понад 11 млн співробітників (6 % працюючих осіб у регіоні). Основними організаційно-правовими формами соціальних підприємств у європейських країнах є кооперативи (зокрема, у Португалії – «кооперативи соціальної солідарності», у Франції – «соціальні кооперативи колективної власності», в Італії – «соціальні кооперативи», в Іспанії – «кооперативи соціальних ініціатив» тощо) [2].

Слід визначити переваги кооперативів для соціального підприємництва:

- доступ до капіталу та ресурсів;

- колективний досвід і знання;
- спільна маркетингова та збутова мережа;
- лояльність членів кооперативу;
- підтримка з боку кооперативного руху.

На сучасному етапі наявність конкурентних переваг у підприємства є передумовою його виживання на ринку. Високий рівень конкурентоспроможності підприємства повинен свідчити про ефективність його функціонування, гнучкість в адаптуванні до змін середовища функціонування, високу якість продукції та адекватну цінову політику, позитивність сприйняття споживачами бренду, торговельної марки компанії, високий рівень кваліфікації персоналу тощо [3, с.455-458].

В Україні вже існують приклади успішних кооперативів, які працюють у сфері соціального підприємництва. До них можна віднести: Сільськогосподарський кооператив "Добробут" (Житомирська область), який об'єднує фермерів, що вирощують органічну продукцію; кооператив "Соціальна ініціатива" (Київ), який надає послуги з працевлаштування та соціальної адаптації людям з інвалідністю; ЖК "Соціальне житло" (Львів), який будує доступне житло для людей з низькими доходами.

Отже, кооперативи можуть відігравати важливу роль у становленні соціального підприємництва в Україні та бути одним із способів підтримки його конкурентоспроможності на ринку. Принципи та переваги кооперативів роблять їх цінними партнерами для соціальних підприємців. Розвиток кооперативного руху в Україні може стимулювати зростання соціального підприємництва та вирішення соціальних проблем.

Для розвитку кооперативного руху в Україні рекомендується: створити сприятливі правові та економічні умови для діяльності кооперативів; підвищувати обізнаність про кооперативи та їхні переваги; надавати підтримку кооперативам у сфері освіти, консультування та фінансування.

Література:

1. Богацька Н.М. Перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-4> (дата звернення: 06.03.2024)
2. Міжнародний досвід соціального підприємництва і перспективи його застосування в Україні: веб-сайт. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/zarubizhnyy-dosvid-sotsialnoho-pidpryyemnytstva-i-perspektyvu-yoho> (дата звернення: 06.03.2024)
3. Богацька Н., Христич С. Оцінка конкурентоспроможність підприємства. *Молодий вчений*. 2019. № 11 (75). С. 455-458. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-99> (дата звернення: 06.03.2024)